

N:o 134.

Af herr **C. R. Johansson** i Jönköping, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för lärare vid folkskolor m. m.*

I proposition n:o 51 har Kungl. Maj:t för innevarande Riksdag framlagt förslag om lönereglering för folkskolornas lärarepersonal enligt sådana grunder, att minimilönen för ordinarie lärare eller lärarinna vid folkskola skall utgöra 900 kronor och att ålderstilläggen skola vara 3 à 150 kronor för lärare och 100 kronor för lärarinna.

Närmaste anledningen till detta förslag utgör en till Kungl. Maj:t från centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskolelärareförening inkommen skrifvelse, däri begäran framställts om åtgärder för höjande af folkskolelärarnes aflöning. I denna skrifvelse har såsom önskemål uttalats, att ordinarie folkskolelärares grundlön måtte bestämmas till 900 kronor med 3 ålderstillägg à 200 kronor. Ingen skillnad borde i afseende å grundlön eller åldertillägg göras mellan lärare och lärarinna.

Behovvet af en löneförbättring för folkskolornas lärarepersonal har vitsordats af nästan alla myndigheter, hvilkas yttrande i ärendet inhämtats. Om man får döma efter tidningarnas uttalanden, erkännes också bland allmänheten det berättigade och billiga däri, att en bättre utkomst beredes åt folkskolornas lärare och lärarinnor.

Under sådana omständigheter och då nyssnämnda centralstyrelse för Sveriges allmänna folkskolelärareförening i sin skrifvelse till Kungl. Maj:t anfört goda skäl för beviljandet af de alldeles icke öfverdrifna lönebelopp, om hvilka i nämnda skrifvelse anhållits, synes man hafva kunnat vänta, att Kungl. Maj:t skulle hafva föreslagit en lönereglering i öfverensstäm-

melse med centralstyrelsens begäran. En slutlön af 1,500 kronor kan med nuvarande höga lefnadskostnader ingalunda anses vara för mycket begärdt ens för en kvinnlig innehafvare af ordinarie anställning vid folkskola. Som känt är, kan en kvinnlig befattningshafvare vid postverket nå upp till en slutlön af 2,800 kronor. Inom telegrafverket, där dock — såsom äfven i årets statsverksproposition erinras — en löneförbättring för de kvinnliga tjänsteinnehafvarne anses af behovet påkallad, nå likväl dessa till en slutlön af 1,600 kronor förutom bostad. Man skall kanske invända, att för nämnda befattningar fordras större kvalifikationer än för en folkskolelärarinnetjänst. I verkligheten är detta emellertid knappast fallet. För närvarande äro fordringarna vid våra folkskolelärarinneseminarier så högt uppdrifna, att kursen vid ett sådant tillika med de nödvändiga förberedande studierna i det allra närmaste motsvarar den studiekurs, som en kvinna måste genomgå för att vinna anställning vid postverket eller som telegrafist. I ett icke obetydligt antal fall genomgår den blifvande folkskolelärarinnan en högre flickskola såsom förberedelse till seminariekursen och förvärfvar sig därigenom en utbildning, hvilken utan gensägelse är både kostsammare och kräfver längre tid än den, som i allmänhet presteras af kvinnliga sökande till befattningar vid posten och telegrafan.

Undertecknad hyser visserligen för sin del den meningen, att grundsatsen om lika aflöning för lärare och lärarinnor vid folkskolan i längden icke kan vidhållas. På detta liksom på alla andra liknande områden måste vid aflöningsbestämmande hänsyn tagas icke blott till arbetskrafvet, utan äfven till lefnadsbehovet. Och det är obestridligt, att en lärare, som i regeln har hustru och barn att försörja, är i behof af större inkomster än en lärarinna. Men erkännandet häraf bör ingalunda leda därtill, att man förvägrar lärarinnorna en aflöning, som med hänsyn till deras utbildning och sociala ställning kan anses skälig. Efter min mening utgöra de lönebelopp, om hvilkas beviljande centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskolelärareförening i sin skrifvelse till Kungl. Maj:t framställt begäran, ungefär hvad som rimligare bör tillkomma en ordinarie folkskolelärarinna. För en folkskolelärare med familj anser jag däremot dessa belopp otillräckliga, såsom ock klarligen framgår af de till nämnda skrifvelse som bilagor fogade statistiska utredningarna. Någon förhoppning om att för lärarnes vidkommande för närvarande få till stånd en lönereglering med högre belopp förefinnes emellertid icke. Vid sådant förhållande synes man böra inskränka sig till att yrka bifall till centralstyrelsens begäran för att

såmedelst söka främja en löne reglering, hvilken åtminstone för den ena kategorien af ifrågavarande lärarepersonal kan anses tillfredsställande.

För att aflöningen till ordinarie folkskolelärare och folkskolelärarinnor skall kunna höjas till 900 kronor med 3 ålderstillägg à 200 kronor under samma villkor och bestämmelser i öfrigt, som af Kungl. Maj:t föreslagits, och hvilka synas böra godkännas, fordras enligt nedanstående tablå en ökning i statens anslag för ändamålet af i rundt tal 2,600,000 kronor. Då en löne reglering enligt sådana grunder kommer att medföra jämväl en höjning af pensionsbeloppen för ifrågavarande lärare och lärarinnor, kräves af denna anledning en höjning äfven af statens bidrag till folkskolelärarnes pensionsinrättning. Enligt från denna inrättning erhållna uppgifter, skulle denna höjning belöpa sig till 173,520 kronor.

Tablå öfver erforderlig ökning af statsbidraget.

1. Enligt Kungl. Maj:ts förslag:

Till höjning af begynnelselönen från 700 till 900 kronor fordras:		
för 4,761 lärare à 200 kronor.....	952,200 kr.	
» 2,042 lärarinnor à 200 kronor.....	408,400 »	
	Summa 1,360,600 kr.	
hvaraf $\frac{2}{3}$ komma på staten med.....		907,067 kr.
Till ålderstillägg fordras:		
för 667 lärare i 2:a lönegr. à 150 kronor	100,050 kr.	
» 638 » i 3:e » à 300 »	191,400 »	
» 2,578 » i 4:e » à 450 »	1,160,100 »	
	Summa 1,451,550 kr.,	
hvarifrån afgår statens nuvarande andel.....	645,133 »	806,417 kr.
för 424 lärarinnor i 2:a lönegr. à 100 kronor	42,400 kr.	
» 338 » i 3:e » à 200 »	67,600 »	
» 679 » i 4:e » à 300 »	203,700 »	
	Summa 313,700 kr.,	
hvarifrån afgår statens nuvarande andel.....	209,133 »	104,567 »
	Summa 1,818,051 kr.	

2. Enligt centralstyrelsens här tillstyrkta förslag:

Till höjning af begynnelselönen från 700 till 900 kronor fordras samma belopp som enligt Kungl. Maj:ts förslag, alltså..... 907,067 kr.

Till ålderstillägg fordras:			
för	667 lärare i 2:a à 200 kronor	133,400	
»	638 » i 3:e à 400 »	255,200	
»	2,578 » i 4:e à 600 »	1,546,800	
		<u>Summa</u>	1,935,400
hvarifrån afgår		645,133	1,290,267 »
för	424 lärarinnor i 2:a à 200 kronor	84,800	
»	338 » i 3:e à 400 »	135,200	
»	679 » i 4:e à 600 »	407,400	
		<u>Summa</u>	627,400
hvarifrån afgår		209,133	418,267 »
		<u>Summa</u>	2,615,601 kr.

Med afrundning af förestående belopp och inberäkning af den förhöjda afgiften till folkskolelärares pensionsinrättning kräfvades sammanlagd följande ökning af statens bidrag:

1. Enligt Kungl. Maj:ts proposition.	2. Enligt centralstyrelsens förslag.
För lönerregleringen 1,800,000 kr.	För lönerregleringen 2,600,000 kr.
» pensioneringen 49,993 »	» pensioneringen 173,520 »
<u>Summa</u> 1,849,993 kr.	<u>Summa</u> 2,773,520 kr.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer undertecknad vördsamt, att Riksdagen måtte

dels medgifva vidtagande af sådana ändringar i fråga om aflöningsförhållandena för de i § 1 af kungörelsen angående aflöning åt lärare vid folkskolor och småskolor den 1 juni 1900 omnämnda lärarne, att för ordinarie lärare bestämmas en begynnelselön af minst

900 kronor och att storleken af hvart och ett af de tre ålderstilläggen bestämmas till 200 kronor för såväl manlig lärare som kvinnlig;

dels besluta, att i de fall o. s. v. (= Kungl. Maj:ts proposition);

dels besluta, att lärare o. s. v. (= Kungl. Maj:ts proposition);

dels medgifva, att med ändring o. s. v. (= Kungl. Maj:ts proposition);

1. Till aflönande o. s. v. (= Kungl. Maj:ts proposition);

Öfvergångsstadgande (= Kungl. Maj:ts proposition);

2. Därest ordinarie lärare vid folkskola i denna egenskap oförvitligt tjänstgjort under så lång tid, att den årliga lönen för sagda undervisning skall utgå med, förutom de i lag bestämda naturaförmånerna eller ersättning därför, minst 1,100 kronor, äger skoldistrikt att årligen erhålla statsbidrag med 800 kronor.

3. Har läraren oförvitligt tjänstgjort i folkskola såsom ordinarie ytterligare så länge, att den årliga lönen för samma undervisning af sådan anledning skall utgå med, förutom de i lag bestämda naturaförmånerna eller ersättning därför, minst 1,300 kronor, äger skoldistrikt att årligen erhålla statsbidrag med 1,000 kronor.

4. Om sådan lärare, som nu är i fråga, oförvitligt tjänstgjort såsom ordinarie så länge, att den årliga lönen för ofvannämnda undervisning skall utgå med, förutom de i lag bestämda naturaförmånerna eller ersättning därför, minst 1,500 kronor, äger skoldistrikt att årligen erhålla statsbidrag med 1,200 kronor;

dels öka det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 2,950,000 kronor, eller från dess nuvarande belopp 6,350,000 kronor till 9,300,000 kronor;

dels ock öka det under riksstatens tionde hufvudtitel uppförda anslaget »Bidrag till folkskollärares pen-

sionering», nu 622,873 kronor, med 173,520 kronor till 796,393 kronor.

Stockholm den 24 februari 1906.

Robert Johansson.

I motionen instämma:

Oskar Berg. A. Thylander. Alfr. Lundgren. Jacob T. Larsson.

I motionens syfte instämmer

Jakob Pettersson.
